

Salmonella

Förorsakare

- En stavformad, liten, ca två tusendedelsmillimeter lång rörlig *Salmonella Enterica* -bakterie och dess ca 2500 serotyper med olika namn; t.ex. *S. Infantis*, *S. Typhimurium*, *S. Agona*, *S. Enteritidis*, *S. Poona* osv.
- Salmonella är en smittosam, sjukdomsalstrande bakterie som även smittar från djur till människa och vice versa (zoonos).

Förekomst

- Alla däggdjur, fåglar och kräldjur samt människan kan fungera som bärare
- Allmän i så gott som hela världen. I Finland och i de övriga nordiska länderna är salmonellasituationen dock relativt god och i 80% av smittofallen hos människor har smittan fåttts utomlands.

Spridning

- Salmonella är en avföringsbakterie som trivs i tarmen. Smittan fås via munnen vid intagande av foder, vatten eller mat som förorenats av bakterien.
- Salmonella överlever väl även utanför djur och människor; den förökar sig i temperaturer mellan +8-45°C, i miljöer med pH 4-8 och t.o.m. i syrefattiga förhållanden. Salmonella-bakterien håller bra i frysen. Upphettning till över +70°C eller sänkning av pH till under 4 eller höjning över 11 förstör bakterien.
- På rena ytor är salmonellabakterien känslig för de flesta desinfektionsmedel.
- Salmonella överlever 1-2 år i jordmånen, månader i svämgödsel och en lång tid i foder.

Inkubationstid

- Varierar från en dag uppåt. Infektionen kan även förbli latent ("gömd"), men kan senare bryta ut t.ex. p.g.a. någon stressfaktor.

Symptom

- Speciellt nyfödda, unga eller stressade djur blir lätt smittade.
- Smittan orsakar varierande starka tarminflammationer, som kan förorsaka diarré eller blodförgiftning, men den kan också vara helt symptomfri.
- Hos produktionsdjur förekommer även nedsatt produktion och kastningar.
- Ibland kan djuren bli livstidiga smittobärare.

Diagnos

- Misstanke på basen av kliniska symptom; verifieras alltid genom laboratorieundersökningar.

Behandling

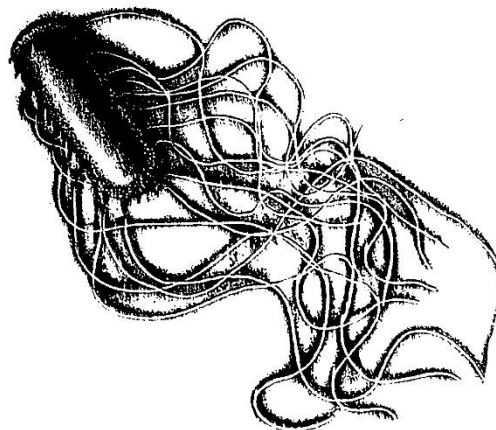
- En smitta som förorsakat tarminflammation eller som varit symptomfri försvinner vanligen av sig själv inom 3-4 månader förutsatt att djuret inte får en ny smitta.
- Antibiotika används mycket sparsamt, eftersom salmonella mycket lätt förvandlas till att bli motståndskraftigt mot mediciner (bl.a. *S. Typhimurium* DT 104 som förekommer i Danmark och även diagnostiserats i Finland).
- Den viktigaste vården är trots allt att bryta smittokedjan, så att nya smittor inte bryter ut.

Bekämpning

- I Finland en av myndigheterna bekämpad sjukdom, klassas som allmänt farlig smittosam sjukdom
- En gård där smittan konstaterats beläggs med begränsningar och på gården bör vidtas åtgärder för att förnta smittan. Man bör sträva till att smittan inte sprids utanför gården.

Försäkring

- En salmonellaförsäkring har tagits fram för nöt-, svin- och fjäderfäbesättningar, som t.ex. ett mejeri eller ett slakteri kan ta som gruppförsäkring åt sina producenter.
- Försäkringen ersätter vanligen utgifterna för en salmonellasanering under de sex första saneringsmånaderna, om dessa inte ersätts med statliga medel.
- I försäkringens skyddsinstruktioner finns nämnt att de foder som används på gården ska vara importerade/ tillverkade av de företag som finns med på ETT:s positivlista. Dessa företag har i sin verksamhet förbundet sig till metoder med vilka man eftersträvar att minimera risken för överföring av smittosamma sjukdomar, framför allt salmonella, via foder.

Salmonellabakterien kan röra sig med sina flageller.

Bakterien förökar sig även utanför djur under optimalt förhållande: värme, fukt och proteinhaltigt medium (avföring, foder osv.)